

KRŠĆANSTVO I JEZIK

Tomislav LADAN

Sažetak

Sveukupnost jezika sadržava sveukupnost života. Sveukupnost života na zemlji, kakva je uobličena u posljednja dva tisućljeća, kakva je zapisana i kakve je uljudeni čovjek svjestan, nezamisliva je bez kršćanstva. Stoga se ne pita u kojem je pojedini jeziku ili narječju kršćanstva ili čega kršćanskoga, nego: koji su to jezici ili skupine jezika koje kršćanstvo nije proželo ili dotaknulo?

Naravno, globalno ili kontinentalno gledano, postoje i drugi duhovni sustavi mimo kršćanstva. Ne postoje samo velike religije poput budizma, islama, šintoizma, konfucijanizma ili judaizma, nego i suvremeni ateizam (bez obzira što je on zaoštreni izbojak upravo kršćanske evropske kulture). Ali činjenica da je kršćanstvo u središtu i osnovici suvremenog znanstvenog svjetonazora, daje mu poseban položaj, i njegove se značajke pokazuju ne samo u tradicionalnim uljudbenim tvorevinama nego i u najkorjenitijim prevratnim zasadama, iako su tu često više skrivite negoli bjelodane.

Dapače, i sam proces dekristijanizacije života i društva (koji nije nikako tek od jučer, i počeo je već u 18. stoljeću) potkrepljuje našu polaznu tvrdnju o prožetosti jezika kršćanstvom. I lijeva i desna prevratna preobrazba svijeta, što su s više ili manje uspjeha promicane u našem stoljeću, težile su istisnuti iz svijesti zajednice te iz zajedničkoga jezika – kršćanske sastojine i značajke. Ali, sama njihova oporba kršćanstvu potvrđivala je prisutnost i pojavnost kršćanstva, dok su predlagane, promicane i nametane zamjene odavale tek narav nadomjestka, kao i obično u slučaju sraza naravnog i baštinjenog izraza, s jedne strane i umjetne mreže znakovlja, s druge strane. Novogovor sveprisutne znanstvene civilizacije vuče i te kako zorno za sobom pupkovinu globalno ukorijenjenog kršćanstva. Naime, čak i govorne omaške javnih govornika otkrivaju žilavu prisutnost najrazličitijih izričaja kršćanskog podrijetla.